

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 16. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: šeststopna petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 151.

V Ljubljani v torek, 7. julija 1885.

Tečaj II.

V čem naj se kaže rodoljubje?

Z Dolenjskega, v juliji.

(Izv. dop.)

Človeku, ki je daleč v stran od političnih bojov in ki nima niti sposobnosti, niti veselja baviti se s politikom, ostaje časa dovolj razmišljavati tudi one strani narodnega našega življenja, ki nimajo s politikom ničesar opraviti. Pri tem razmišljanju in opazovanju našega narodnega gibanja pride se na sled marsikateri stvari, ki mora pravega rodoljuba boleti globoko v srce. Med tem, ko se bijejo dan na dan politični boji, ko različne politične stranke zapravljajo ves svoj čas in vse svoje moči v neplodnih prepirih polnih slepe strasti, hira in umira prava narodna stvar. Ko bi bil vsak rodoljub, ki ima dandanašnji pri nas glavno besedo na političnem pozorišču, in ako bi vsakemu, ki rad na prsi trka, da je rodoljub, res polnila sveta ljubezen do naroda srce, potem bi pač morali s ponosom trditi, da se toliko rodoljubja primeroma ne nahaja pri nobenem drugem narodu, kakor pri Slovencih.

A pogledjmo si nekoliko naša narodna podjetja, pogledjmo, kako ta procvitajo, kako se podpirajo, potem uvidimo takoj, koliko je na našem rodoljubju. Kje naj začnemo? Zastonj se obračamo po veselem prizoru, zastonj iščemo po precejšnji vrsti raznih naših društev onega, pri katerem bi zamogli vsklikati: glejte, to društvo je živ dokaz narodnega probujenja, narodove zavednosti in požrtvovalnosti! Kazalo se nam bo morda na družbo svetega Mohora. Da, res je, na to društvo smo lahko ponosni! Število udov tega društva imponuje. Ali bi pa ne bilo mogoče, da bi to društvo imelo še jedenkrat toliko drušvenikov, kakor jih ima? O le verjemite da, le verjemite, da bi se tudi v tem

oziru moralo še marsikaj zgoditi. Ako se človek ozre po društvenem koledarju, začuditi se mora nad velikim razločkom, ki se nahaja gledé števila udov pri posameznih župnijah. Kaj je krivda temu, da imajo mnogokrat zelo majhne župnije neprimerno več drušvenikov, nego zelo velike? Vzrok temu ni gotovo nobeden drugi, nego ta, da se v slabo zastopanih krajih v interesu društva ni toliko storilo, nego v onih in jeden sam pogled na število drušvenikov te ali one župnije zadostuje, da si sodbo narediš o onih osebah, katerim je pred vsem dana naloga v dotičnih krajih širiti omiko med narodom.

A če nas pogled na to društvo res še navdaja z nekoliko zadovoljnostjo, polni nas z žalostjo pogled na druga naša društva. Le ozrimo se na prvi naš književni zavod, pogledjmo število drušvenikov „Matice Slovenske“, ali bolje, pogledjmo tiste, ki jih ne nahajemo med njimi. Človek si res ne more kaj, da bi ga ne navdala neka sveta nejevolja nad mlačnostjo, s kojo se tako v nemar pušča to tako važno narodno podjetje. Koliko imen dozdevno odličnih rodoljubov čujemo imenovati v našem vsakdanjem življenju, kojih imen pa zamán iščemo med matičnimi drušveniki. In tako je tudi z vsemi drugimi našimi podjetji. Pred par leti stopilo je nekoliko rodoljubov skup, ustanovili so društvo, ki si stavi v nalog, uresničiti idejo, ki je uže davno prošinjala rodoljubna srca, zidanje namreč „Narodnega Doma“. S kakim navdušenjem sprejela se je ta vest po vseh slovenskih okrajih! Kedor je sodil po tem navdušenju, prepričan je moral biti, da bode uže čez leto dni stala v Ljubljani najlepša palača vsemu narodu v čast in ponos. A kaka prevara! Palača še ne stoji in niti misli se več na to, da bi tako hitro stala. In zakaj to? Nu, pokazalo se je zopet,

kako malo pravega rodoljuba je med nami, kako se pri nas rodoljubje nosi le na jeziku, a v srcu ne. Kedar je treba pokazati se rodoljuba z besedo, tedaj imamo jih vse polno, čez mero, a kadar je treba skazati se s tem, da se poseže v žep — o tedaj izginejo naši rodoljubi, kakor kafa! Kedor se je potrudil, da je pregledaval posamezne izkaze o prostovoljnih doneskih, moral je pač osupniti, ko je našel, da so možje, ki se nikakor ne prištevajo narodnim, posegli globokeje v žep, nego marsikdo, ki zavzema Bog zna kako častno stališče v narodnem našem življenju in ki ima tudi sredstev dovolj, da bi bil lahko spolnil svojo dolžnost.

In če se ozremo dalje na druga naša podjetja, od katerih prospeha je zavisna čast naroda in njegov napredek, odpira se nam tudi tu jednako žalosten pogled. Koliko časa se uže izdajajo spisi prvega našega romanopisca, nepozabljivega Jurčiča? Ni li sramota, da tako podjetje nikakor ne more napredovati? In kedo je kriv temu? Pojdi jedenkrat po sobanah prvih in najodličnejših naših narodnjakov, potem se kmalu prepričaš, zakaj je tako. Tam najdeš pač razne knjige na mizi, a Jurčiča med njimi ne in sploh slovenskih knjig ne. In pregledi knjižnice naših rodoljubov, videl boš, da so v njih zastopane morda vse literature, le slovenska ne. Če takega človeka začuden poprašaj, kako je to, da nima te in one slovenske knjige, imel bo takoj izgovor pri rokah. „O to si uže še preskrbim“, to je navadno, kar se glasi na taka prašanja v odgovor — a izpolni se take obljube le malo kedaj!

A kaj nameravam s tem? Lehko bi še naprej tako tožil, vender za danes naj bo dovolj. Hotel sem le naše ljudi opozoriti na to, da bi za nas bilo mnogo bolje, ako bi se manj kričalo, a

Listek.

Pod ženskim jarmom.

(Slika iz kmetskega življenja; spisal Martin Broján.)

(Dalje.)

III.

Kamrica materna
Keldere očetov,
Ti si ga ljubeček
Meni obetal.

N. p.

Gašpar in Štular ostala sta sama. Na vsa usta rečala sta se zvezanemu Toncu, ali vender jima je postalo nekako tesno pri srci. Spomnila sta se razžaljenega Muzelja. Kako hitro se je uže nad Toncem maščevala bridka moška usoda.

Pila pa sta le dalje, da sta se ga nazadnje pošteno nalezla. Opetekajoč se na levo in desno zapuščata krčmo.

Štular zavije proti domu, saj je imel doma mlado ženo, ženo mlado, ali staro ljubico.

Gašpar pa se razkorači na sredi ceste in s

hripavim glasom zapoje, da je odmevalo v sosednjo vas:

„Da bi vstala, da bi vstala,
Da bi pihala luč,
Da bi dala, da bi dala
Od kamrice ključ.“

Komu drugemu bi bila namenjena ta pesem, nego njegovi ljubici, Anžičevi Miciki. Koliko večerov je uže prepeval to pesem, in vselej ga je probujena pri oknu čakala. Tako sta se poznala Gašpar in Micika, tako ljubila. Tudi danes zavije proti hramu svoje ljubice.

Sredi vasi stoji Anžičeva hiša in na vaško stran bramček one, ki je Gašparjevemu srcu nad vse draga. Skrbno je obdan z veliko skladalnico polen, a še bolj skrbno je napravljen predor tje do oknica.

Micikin brat Jože je prav rad dihurjem nastavljal tod okoli skladalnice, ali tja do okna ni se drznil nikdar nastaviti pasti, zato je uže Micika skrbela.

„Micka, ali spiš,
Ali kar tako ležiš?“

zašepeta Gašpar in zraven prav rahlo potrka na steklo. Micika se je po navadi rada oglasila ljubemu Gašparju, a danes se ne gane.

Da bi jo zapeljal v ljubezni sladkosti, nadaljuje naš trubadur:

„Prišel sem od Save,
Sem pripeljal voz otave

Pa niti mehka otavica ni izvabila glasú iz Micikinega grla. Pokazati je vender le morala, da še živi. Prav iz dna prs tedaj zasope, češ, da se je ravno zdaj probudila in zraven se malo obrne na postelji, da je malo zaškrpala, kar je neznansko godilo Gašparjevemu kosmatemu ušesu. Ali ni se oglasila.

Tedaj pa tudi Gašpar napne svoje strune in z bolj trdim, vender še ljubeznivim glasom potoži:

„Tako si groba,
Kot veliki zvon s Crngroba.“

In res pravo struno je napel. Videč Micika ljubega v nevolji, začne se ji srce tajati in ihteč spregovori:

več delalo, ako bi se rodoljubje ne kazalo toliko v strastnih napadih jeden na drugega, nego v mirnem, zložnem in požrtvovalnem pospeševanju onih podjetij, od katerih zavisna je slovenskega naroda čast in splošen njegov napredek. Dal Bog, da prodere to prepričanje kmalu v širše kroge!

J.—ar.

Srbska vnjanja politika.

Odkar je dobila napredna stranka v roko vladno krmilo, spremenilo se je bistveno obnašanje Srbije na zunaj, Radikalna in liberalna stranka napada na vse načine. Nobeno ministerstvo jim ni po godi; po listih čitajo se pikra predbacivanja vsem ministerstvom izza leta 1880., da so Srbijo Avstro-Ogerski prodali, da so jo pahnili v sovraštvo z Rusijo, razdvojili pa so jo z Bolgarijo, Črno Goro in Turčijo. Ti politiki trdijo, da je bilo za časa Ristića vse dobro in prav, kajti ta je črtil Avstro-Ogersko, on je hotel osvojiti si Bosno, z balkanskimi narodi in z Rusijo pa je hotel skleniti zvezo. Kakor znano, umakniti se je moral pred kratkim Ristić po polnem s političnega pozorišča, in od tedaj pridiguje njegov list vsak dan nekako Avstriji sovražno politiko, češ, *calumniare audacter*, da se bode s ponavljajočimi sumničenji morda le zvrto glasila napredna stranka in se na nje mesto liberalna vsela. Taka sumničenja zavrača glasilo napredne stranke takó-le:

„Naši nasprotniki, kateri nimajo pojma za historično poročilo, imajo v tem svoj političen račun, da v Rusiji vidijo znane „naravne“ prijatelje, v Avstriji pa tisočletja starega sovražnika Srbije. Mi pa, kateri se bolj oziramo na zgodovino in one zakone, kateri vodijo razvoj države, ne moremo navzlic resnici napraviti raznih kombinacij, in torej v onih državah ne vidimo nič drugega, nego države in narode, kateri najprej skrbijo za svoje lastne koristi in kateri nimajo vzroka, da bi srbskemu kraljestvu, radikalcem, liberalcem ali napredni stranki na ljubo izdali le jeden groš ali žrtvovali le jednega vojaka. Teorija o naravnih prijateljih in stoletja starih sovražnikih ni resnična, ni utemeljena v zgodovini. Ali pa menijo morda liberalci nas prepričati o istinitosti njihovih trditev in naravnosti ruskega prijateljstva, če nas spominajo na shod v Zakopih, na v Drinopolji sklenjen proračun, na Sv. Stefanski mir, ko so nas Rusi za svoje lastne interese in namene, po polnem nepripravljeni in brez zaveznika in za Srbijo brez pravega namena zapeljali k vojski. Ali morda z zaničevanji in predbacivanji, katera so zadela v Moskvi srbsko vojno, ker ni mogla premagati vojno turškega cesarstva, ono vojno, katera je potem pozneje tako dolgo ovirala rusko vojno na višinah Balkana?

Ali morda celó z energijo, katero so kazali ruski zastopniki pri berolinskem shodu, da bi Pirov in Trn odvzeli Srbiji in ga predali Bolgarom?

To so žal! neovržljivi podatki, vzeti samo iz naše najnovejše zgodovine; a ker so za tema „naravnih prijateljev“ okorni, jih pri nas liberalci zamočijo. Za časa, ko se je Rusija držala ravno omenjene politike, imeli so ravno čisti liberalci srbsko vladno v rokah in nepozabljeni Mihajlo je bil metropolit v Srbiji. Ko so liberalci uvideli, kako so življenjski interesi njihove dežele po tolikih žrtvah prišli v nevarnost, so se zvjali kakor črv, pošiljali poslanike, pisali spomenice v obrambo Srbije in njenih interesov; Ignatjev pa je ošabno zrl na srbske poslanike z višine ruskih zmag in njih spomenice zaničujoč je dejal: „Jaz nisem kriv, če je bolgarski element vzel v posest vso deželo do Morave.“

To naj zadostuje. Tako odbija organ zdajne vladujoče, napredne stranke napade Ristićevega glasila. Iz teh navedenih besed razvida se uže jasno dovelj, kakega mišljenja je zdaj srbski kabinet nasproti Rusiji.

Omenimo pa naj še, kako odbija vladno glasilo predbacivanja gledé Avstriji prijazne politike. List piše:

„Po polnem neutemeljen je izrek naših nasprotnikov, da je Avstro-Ogerska stoletni sovražnik Srbije. Niti gradnja železnice, niti sklep trgovinske pogodbe z Avstro-Ogersko ne more biti temu dokaz. Berolinska pogodba naložila je Srbiji dolžnost, graditi železnice; razen tega so nam liberalci, in sicer samo Avstriji nasproti, naložili dolžnost, graditi železnice, in sicer brez sporazumljenja s Turčijo in Bolgarijo in brez zagotovljene zveze z njihove črte. Gospod Ristić nima vzroka, v trgovinski pogodbi iskati sovražstva Avstrije, kajti ravno on je bil, kateri je z grofom Andrassyjem predpogodbo za carinsko unijo sklenil, in gosp. Ristić je vendar skušen državnik in izreden domoljub! Sicer pa je železnica za Srbijo koristna in trgovinska pogodba dobra. Mi se ne vzdržimo, „kakor kača s prstom na odsečen rep“ pokazati. A kedo je, ali z namenom ali lahkomišelnostjo ali nepreudarljivo, provzročil priliko, katera je Avstriji omogočila, zasesti dve srbski provinciji, kar gotovo ni storila iz prijateljstva proti srbski narodnosti? Tedaj niso imeli naprednjaki vlade v rokah, marveč liberalci. In tedaj, kakor danes, niso imeli liberalci drugega sredstva, nego vnjanjo politiko, in kakor so tedaj s pomočjo ruske politike iskali uspehov, ravno tako skušajo tudi danes z rusko pomočjo doseči jednake vspehe. Nevarna in brezvestna igra, katero smo tedaj drago plačali in katera bi danes še več žrtev zahtevala, če bi ne bili previdnejši. . . . Za Srbijo pa je najboljša politika — politika dela, zbiranja in proste odločitve ob danih odnošajih.“

Po tem usodepolnem trenutku zleze Gašpar s skladalnice, pokliče par hudičev na pomoč ter se podá naravnost domu.

Čeravno mu je Micika pred nosom okno zaprla ter ga spodila, vendar ga kmalu mine jeza na njo. Tako moč imela je v njegovem srci. Toliko bolj srdit je bil na očeta, da mu ne dá grunta.

Stari Sluga bil je prebrisan mož. Čeravno uže star in slaboten, vendar je bolj zaupal samemu sebi, kot pa Gašparju. In prav je imel. Tudi ni vedel kam s tremi odraslimi hčerkami, a da mu jih sinaha iz domače hiše podi, tega tudi ni hotel. Gospodaril je torej sam in dobro je gospodaril.

Pri Slugovih so uže odmolili rožni venec. Dekleta so predla dalje, a oče sedel je na čelešniku in pripovedoval družini o boljših starih časih. Večkrat je tudi za Gašparja povprašal, ker ga ni bilo niti k večerji niti k molitvi.

Oče je uže malo zadremal, ko začne nekdo silno na vežna vrata zbijati. Ves prestrašen se vzdigne oče na čelešniku. Micika, najstarejša hiti odpirat. V hišo se privali Gašpar, razdražen in zdijvan, kot peklenšček, škriplje z zobmi, kolne

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Ministerstvo za notranje zadeve je z razglasom z dné 1. julija naznanilo vsem deželnim predsedstvom, da po poročilu moravskega namestništva razsajajo na Velehradu in v okolici nalezljive bolezni ter da se ni kmalu nadejati, da ponehajo. Ministerstvo je torej obrnilo se do deželnih oblastev, naj prepovedó iz zdravstvenih oziróv za toliko časa romanje na Velehrad, dokler ne ponehajo tam razsajajoče nalezljive bolezni.

Desnica državnega zbora se vedno bolj krepi. Iz zanesljivega vira se poroča, da se bode Liechtensteinov klub najbrže združil pri prihodnjem zasedanju držav. zbora s Hohenwartovim. Za to spojitve so baje tudi vneti skoro vsi nemško-konservativni poslanci, vendar pa s tem pogojem, da bi se potem v združenem Hohenwartovem klubu izvolil podpredsednikom princ Alfred Liechtenstein ali pa kak drug poslanec izmed nemških konservativcev, kateri naj bi zastopal interese nemških konservativcev v klubu, v odsekih ali pri ministerstvu. Kakor znano, ustanovil se je Liechtensteinov klub zaradi tega, ker se prej v Hohenwartovem klubu časih ni dosta oziralo na želje nemških konservativcev. V svrhu te spojitve vršili se bodo v teku tega poletja dogovori, in kolikor je zdaj znano mnenje raznih strankarjev, doseglo se bode tudi sporazumljenje. Tako se bode okrepila desnica še bolj ter jasno pokazala svetu, kako bedasta je trditev levičarjev, da desnica razpada.

Tuje dežele.

Švicarski kanton Curih izrekel se je pri običnem glasovanju naroda zopet odločno proti upeljavi smrtni kazni. Vprašanje, ali naj se upelje zopet smrtna kazen, zavrglo se je z večino 800 glasov.

Med Angleško in Rusijo postal je v slednjih dnevih položaj zopet zelo napet. Na govore Salisburyja in Churchilla, kateri se res ne glasijo prijazno za Rusijo, odgovarjajo ruski listi, da bode s temi možmi težko doseči sporazumljenje, in jeden rusk list pove kar naravnost, da je z Anglijo mir toliko časa nemožen, dokler imajo angleško vladno v rokah taki možje; da je torej vojna med Anglijo in Rusijo neizogibljiva. Najbrže pa je ta huda pisava ruskih listov prestrašila, da bi ne nasprotoval preveč pri reševanju afganskega mejnega vprašanja.

Iz Aleksandrije se poroča, da je kedive naročil vojnemu ministru, naj sestavi izkaz onih oseb, katere živijo zaradi udeležbe pri arabskem vstanku v prognanstvu. Kakor se čuje, namerava povodom šestnajstletnice, odkar je zasel prestol kedive, izdati precéj obširno amnestijo.

ter zbija ob mizo, da je pala s stojala. Zraven pa vpije:

„Če ne dobim še ta teden grunta, vse potolčem.“

Ko zagleda očeta pri peči, se še bolj razjezi. Dekleta so se bala za starega. Vstopijo se vse tri med njega in Gašparja. Ko vidi, da so mu se sestre v bran postavile, začne nad njimi rohneti. Ko je ravno hotel Miciko za vrat zagrabit, tedaj bilo je dano znamenje za boj.

Z velikim vrisčem skočile so vse tri v Gašparja ter ga tako čvrsto prijele, da se ni več ganil.

Oče se pa vzdigne s čelešnika ter počasi šepa k vjetemu Gašparju, opiraje se na leseno palico, katero je vedno pri sebi nosil. Pred vjetnikom obstane, vzdigne palico in malo zamahne po njem, da mu pokaže, v čigavi moči se nahaja. Začne ga svariti in opominjati in mu obljubi tudi gospodarstvo pustiti, ali samo tedaj, ko bo imel vse otroke preskrbljene. Sestram moral je vpričo očeta obljubiti, da se ne bode več menil z Anžičevo Miciko, katere niso mogle trpeti. V sili hudič muhe žre, in tako je tudi naš Gašpar vsemu prikimal, saj se ganiti ni mogel.

„Ljubi moj Gašpar, glej, Raholov Janez se ženi in Krtova Micika tudi, ko oba vkup ne štejeta toliko let, kot naju jeden. Ali ni to hudo, neizrečeno hudo? Uže petnajst let k meni vasuješ, več si uže trave potlačil po našem vrtu, kot bi vse botrinje veljale, kar bi jih bilo v teh letih med nama. Ljudje se nama uže posmehujejo. Ko sem v nedeljo k deveti maši k fari šla, kazali so za menoj, veleč: „Glejte jo, zarjavelo devico, ki uže 15 let Slugovega „štima“, pa še nič ne bo in ne bo. Oj, ko bi ti vedel, kako me srce boli, ko kaj tacega slišim. Vender moram reči, da si t vsemu kriv. Ko bi se ti doma možato vprič, oče je star in hrom, dal bi ti gospodarstvo. Po pravici povem, kakor te imam rada, vender najinemu vasovanju mora biti konec.“

„Micika ne bodi neumna, gotovo bodeš moja, če imam tudi prestaviti Ljubnik na Babji vrt. Če ne ta predpust, po Veliki noči bodeš spala v naši kamrici.“

„Koliko potov si mi uže vse to obetal in me za nos vodil. Pa ne boš me več. Dokler ne zvem, da ti bode oče grunt dal, ne govorim več s teboj!“ In zaloputnila je okno.

Indijski listi objavljajo vznemirljiva poročila iz Afganistana. Isaak kan, guverner afganskega Turkestanu, uprl se je proti afganskemu emirju. Indijska vlada vendar se ni dobila uradno nobenih poročil o tem uporu.

Razne vesti.

— (Senzačna iznajdba.) „Schlesische Ztg.“ poroča: Mlad usnjarski tovarnar v Kitzlingenu je pred kratkim napravil jedno najvažnejših iznajdb, namreč: da iz odpadkov od usnja izdeluje po polnem ukusen, sladak papir, kateri je prav dobra jed. Kake posledice bode imela ta duhovita iznajdba, koliko knjig bode spravila na dan, povzdignila bode čudovito trgovino s knjigami, in vse slaščičarne bode morale biti tudi knjigarne. Posojevalnice knjig bode prenehale. Koliko se bode použilo tega papirja, se zdaj pač še ne more določiti, ker iznajditelj celó meni, da bode možno, temu papirju dati vsakršen okus. Knjige se bodo potem v pravem pomenu besede požirale in oni časopis bode imel največ naročnikov, kateri bode podajal svojim čitateljem največ in „najokusnejši“ papir. Vivat nemška modrost!

— (Dobro ga je plačal.) K nekemu zdravniku v Parizu pride bogat angleški lord in mu potoži, da je bolan. Zdravnik ga ogleduje ter preiskuje na vseh straneh, potem pa mu naenkrat pomoli malo sklenico pod nos ter mu reče: „Poduhajte!“ Lord poduha. „Tako, sedaj ste zdravi!“ Anglež bil je zelo začuden nad tem hitrim ozdravljenjem, vendar popraša mirno zdravnika, koliko da mu je dolžan. „Tisoč frankov“, odgovori zdravnik. Ozdravljeni bolnik potegne takoj iz listnice papirnat denar v vrednosti tisoč frankov, ga pomoli čudodelnemu doktorju pod nos, ter mu reče: „Poduhajte!“ — tako — sedaj ste plačani!“ Izgovorivši to se obrne in odide počasi skozi vrata.

— (Muha — morilka.) V Parizu pičila je muha sprehajajočo se deklico na ustnice. Dekle je komaj čutilo pik, a v nekaterih dnevih je pičen prostor zelo zatekel in se potem rana unela. Unetje se je hitro razširilo po vsem obrazu in sedemnajstletna deklica umrla je čez pet dni vsled mušjega pika.

Domače stvari.

— (Nj. c. k. r. veličanstvo cesar) namerava kakor poročajo listi, še pred velikimi vojaškimi vajami podati se na potovanje po Hrvaški in Slavoniji ter da več dni ostane v mestu Oseku. Nj. veličanstvo obiskalo bode tu dobrodelne in vojaške zavode, dajalo splošne avdijske ter se udeležilo tudi vojaških vaj. Nj. veličanstvo spremljal bode hrvaški ban in več članov ogerskega kabineta.

— (Prevz. g. grof Hohenwart) odločil se je, kakor se nam poroča iz gotovega vira, za mandat ljubljanskega mesta. Kdaj bode dopolnilna volitev državnega poslanca v gorenjskih kmetijskih občinah, še ni določeno.

Potem ga peljejo vse tri sestre k vežnim vratom in ga pahnejo ne preveč rahlo pod kap.

Kakor senca izgine Gašpar nekje gori na hlevu v mrvu. Da se je še globlje zaril v seno, kot Maticeljev Tonec, radi verujemo. Vsaj je bil siromak dvakrat suženj v ženskem jarmu.

IV.

Oj, kaj sem storil reva,
Oj, zdaj še le spoznam.
Mene silno greva,
Ker tako ženo jmam.

N. p.

Mladi Štular ni trkal na oknice, kot Gašpar. Niti se ni slinil okolo Marijanice, a še manj se bal Muzeljice. Potrkal je na vrata, saj je imel mlado ženo doma. Da, mlada žena, ali stara ljuba.

Ker je bil poln sladkega vina, hotel je uže pri vratih objemati ljubo ženo, ki ga je do pozne noči z mrzlo večerjo čakala. Pa ni ga hotela objeti, kot še ne davno, da, pehnila je nevoljno pijanca od sebe.

Kaj tacega je najmanj pričakoval. Bil je mož hitre jeze. Ker v naglici ni vedel drugega storiti, razbil je vse sklede, katere so mu pod roko prišle. Tedaj pa se je jela vsipati toča iz črnega

— (Kranjsko veteransko društvo) napravi v nedeljo, dne 12. t. m., izlet v Škofjo Loko; izleta udeležilo se bode 100 članov. Praznovali bodo v Škofji Loki slovesno desetletnico obstanka tega društva. Odpeljejo se dopoldne ob polu 12. uri.

— (Včerajšnji somenji) bil je zaradi slabega vremena le pičlo obiskan. Na živinski trg prignalo se je vendar okolo 1500 glav, nekaj prav lepe živine. Kupčija bila je živahna, in cene, osebno pri konjih, primerno visoke.

— (Poštne hranilnice.) V meseci juniji vložilo se je v poštne hranilnice 21163341 gld. Novih vlog je bilo 178606. Izplačalo se je v minorem meseci 20747896 gld. Izdalo se je 8780 novih knjižic.

— (Golobje — pismo noše.) Golobje izkazali so se o mnogih prilikah uže kot izvrstni pismo noše, osebno pa za časa vojne. Zaradi tega se z veliko marljivostjo gojijo golobje v Belgiji, Nemčiji in Francoski in v novjšem času tudi v Avstriji. Da bi se reja golbov in njih odgojevanje kot pismo noše pospeševalo, sklenilo je ornitološko društvo na Dunaji, da hoče prijateljem golbov dati brezplačno jeden ali več parov golbov, če se dotičnik zaveže, da bode dobro ravnal z njimi ter se udeleževal z njimi letanj za stavo. Tako se namerava počasi po vsem cesarstvu ustanoviti več postaj za golobe-pismo noše. Kdor želi torej takih golbov, naj se obrne na tajništvo ornitološkega društva na Dunaji, 3. okraj, Marokkanergasse 3.

— (Strela udarila.) Iz kranjskega okraja se nam poroča: Dne 29. junija okoli 5. ure popoldne tresčilo je v kozolec Matije Hočevarja v Gornjem Berniku, ki je bil poln detelje. Zgorelo je vse in se škoda ceni na 300 gld. Pogoreli bil je ravno za toliko svoto zavarovan.

— (Poskus samomora.) Minolo soboto popoldne skočil je postopac Peter Urančič iz Kurje vasi v Gruberjev kanal, hoteč v valovih izdihniti trudno svojo dušo. Voda pa je bila preplitva, Urančič se je le nekoliko potolkel; iz vode ga je potegnil njegov brat Urančič si je hotel življenje vzeti iz strahu pred kaznijo, ker je svojemu očetu ukradl hranilnično knjižico s 40 gld., ter si za denar kupil obleko.

— (Iz Trsta) se poroča: Na tukajšnjem državnem gimnaziju vršili so se ustni zrelostni izpiti od 30. junija do 3. julija t. l. pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika g. Gnada. K izpitu oglasilo se je 22 kandidatov, in vsi so dobili spričevalo zrelosti.

— („Ljudske knjižnice“) 12. snopič pri naša na 63 straneh naslednje povesti: Sila. Po H. Konsjansu poslovenil H. Majar. Davoriša. (Poslovenil H. Majar.) — Skopuh. (Česki spisal Václav Štulc, preložil Leop. Gorenjec.) — Temu zvezku dodano je tudi kazalo za vse 12 snopičev, kajti s tem je končano prvo poluleto. Če si ogledamo vsebino teh izšlih zvezkov, priznati moramo z odkrito radostjo, da do zdaj še nismo doživeli književnega podjetja, katero bi bilo za tako male krajcarje podalo toliko lepega be-

oblaka na Štulerja. Od jeze in žalosti jokajoča začela je vpiti žena:

„Oj, da sem jaz neumnica mogla vzeti tega pijanca. Vse mi bode zapravljal in jaz in otrok bodeva morala prositi okolo. Pravili so mi vsi ljudje toliko slabega o tem potepuhu, pa nisem jim verovala. Zvodil me je in pripravil ob pošteno ime, in zdaj mi tako vračuje mojo lahkovernost. Oj, zdaj sem še le prepričana, da so ljudje pravo imeli.“

Štular se ni mogel več premagovati. Hotel je popasti žensko stvar kratkih misli za dolge kite, ali ona ga uže davi za vrat.

Opustiti je moral napad in stopiti v obrambeno stanje. S težkim trudom iztrgal je njene nohtove z vratu. Ko jej je zavil oba palca na rokah, odjenjala je še le, kakor petelin, ki ostroge izgubi.

Pa raztogotene žene bojte se bolj, kot vraga. Videč, da z močjo ne opravi dosti, vgane zvita butica takoj zvijačo.

Zbeži pred možem v klet, napolnjeno z repo. Štular lomasti za njo, ves žejen maščevanja, pa spodtakne se ob repo in pade. Ko se je pobiral

čila, Vsak snopič velja samo 6 kr., torej vseh dvanajst snopičev samo 72 kr. Kdor si ni naročil še te lične knjižice, naj pač ne odlašajo dolgo; „Ljudska knjižica“ morala bi biti naročena v vsaki količini zavedni slovenski družini. Naroča se v Leonovi tiskarni v Mariboru, ali pa v tukajšnjih knjigarnah. Rodoljubi, sezite torej po tej knjigi, da se založniku povrnejo vsaj stroški, kajti od takega podjetnika pričakovati nam je še več lepih knjižic.

Narodno-gospodarstvene stvari.

O boleznih mleka.

Kakor hitro se pokaže mleko z nenavadnimi lastnostmi, bodisi v svoji zunanosti, v okusu ali pa v kaj družem, naj se krave posamezno pomolže. Če se potem mleko vsake posamezne krave natanko preišče, našlo se bode hitro, katera krava bolno mleko molze; v najredkejših slučajih krave enega celega hleva ob enem na eni in isti bolezni z ozirom na mleko boleha. Bolezni mleka našim gospodinjam delajo dostikrat veliko preglavico, za to je umestno, da vsaki gospodar dobro pozna to zlo, kakor tudi pripomočke, se ga varovati.

Vodeno mleko je največ posledek krmenja s zmraznim korenstvom, zelo razredčenimi tropinami, travo od vlažnih senošet kakor v obče od slabe vodene krme. Vsa taka krma, ob enem tudi prebavljalne organe slabi. Primerna menjava krme to neprimliko odpravi, ako ni vzrok tacega mleka morebiti kakošna notranja bolezen. V zadnjem slučaju se vé da mora se gledati, da se dotična bolezen odpravi.

Vlačljivo, slezno mleko, ki je slinasto in lepljivo, ki le počasi smetano na vrhu pusti in katero neokusno surovo maslo daje, nastane vsled bolezni, kakor neprebavljivost, prehlajenje ali pa zaradi zaostajanja otrobkov po porodu.

Včasih je pa tako mleko tudi posledek nečistih mlekarskih posod ali pa vlažno-gorkih zaduhlih shramb. Tudi pokvarjena, plesnova krma in kisle trave naredijo tako mleko. Kako tej bolezni mleka v okom priti sledi uže iz povedanega.

Prehitro skisanje mleka se s tem pokaže, da se pred časom sesiri, kar se ali precej po molži zgodi ali pa nekoliko pozneje, dostikrat še le pri kuhanji. Vsled tega se le malo smetane odloči, se vé da na škodo pridelkov na surovem maslu. Ta bolezen sledi navadno iz nečistosti za mlekarkstvo porabljenih posod kakor tudi vsled velike vročine ali pa hitre menjave toplote.

Natančno snaženje posod, hitro hlajenje mleka po molži, majhen dodatek pepelike ali boraksa preprečijo imenovano skisanje, katero zamore biti pa tudi posledek gotovih bolezni, kakor na pr. osepnic, vnetega vimena, kuge na parkljih in v gobcu. V zadnjih slučajih zamore le živinozdravnik pomagati; ozdravljenju krave sledi tudi ozdravljenje mleka.

od tal, je zvesta ženica uže iz kleti, zaloputne vrata za seboj, zasučé ključ, enkrat — dvakrat. Mož je v pasti, v katero se je sam vjel.

Oj, da je mogoče napisati vse, kar mu je sedaj nežna zakonska polovica povedala, kake priimke dajala! Mrtvi papir moral bi se oživeti, čutiti nesrečo Štularjevo in drugih mož, z njimi skupaj pretakati gorke solze prepozne spoznanja!

Pa mislite, da ga je vsaj pustila mirno ležati na repi? O, kaj še!

Da mu pokaže in izlije vso svojo jezo in hudobo nanj, kaj si zmislí bistra glava! Gre k oknu od kleti in z dolgo palico suje in dreza svojega moža, kot besno zver.

To je bilo preveč. V največji jezi začne Štular grizti repo, kot Homerovi junaki travo. Pa tudi to ga je minulo. Potegne se malo dalje v kot, da ga palica osvetne žene ni mogla več doseči. Ko je postal mirnejši, padejo mu na um Muzeljeve besede v krčmi. Vdá se tedaj v božjo voljo in v voljo svoje žene in to noč prespi na repi. Drugo jutro prišel je spokorjen grešnik iz kleti na beli dan in žena bila je gospodar.

(Konec prihodnjič.)

Grenko mleko, katerega nastanek še ni po polnem določen, zadobi to slabo lastnost še le po daljši legi. Smetana, katera se od tega mleka le počasi odločuje, ima vmazano oljnato barvo, zoprno, grenak in nazadnje gnil okus. Surovo maslo, ki se pa le težko iz te smetane naredi, postane v malih dnéh žaltovo. Tako mleko dá tudi le malo slabega in neokusnega sira, katero hitro gnjuje.

Grenko mleko tudi drugo zdravo okuži, zaradi česar je treba paziti na največjo snago pri posodah in na primerno zračno, zdravo shrambo. Je pa mleko dobilo grenek okus le zaradi grenke krme ali grenkih zdravil, potem pa ta grenkoba tudi takoj poneha, ako se tako krmo ali zdravila opusti.

Rudeče mleko ali molzenje krvi zamore biti nasledek krmenja taci rastlin, ki imajo rudečo barvilo v sebi; ta barva preide tudi v maslo. Mleko zadobi naravno barvo, ako se krmenje taci rastlin izključi.

Največkrat pa, posebno ako ima surovo maslo iz tacega rudečega mleka naravne barve, je vzrok tega mleka dejansko primešanje krvi. Navadno to ne traja dolgo časa, ter tudi pogoj te bolezni mleka ni zmirom bolezen v kravi sami, kajti na pr. časih uže pik kakšnega žužka provzroči krvenje v vimenu, kar se potem pri molži pozna.

Pod plavim ali modrim mlekom se ne razume posamezne modre lise na mleku, katere nastanejo vsled nesnage ali pa plesnobe na površji smetane, ampak splošna modra barva mleka. Tako mleko pride v lepi, naravni barvi iz vimena in nastavi še le v posodi v začetku majhne modre pike, potem se pa hitro vse mleko na površji svitlo-modro pobarva.

Surovo maslo iz modre smetane, katero je brez posebnega okusa ali duha, ni modro in tudi sir iz modrega mleka narejen ima naravno barvo.

Mleko zmordí pod raznimi razmerami in lahko pri vsakovrstni krmi, časih le od ene krave, časih od vseh, ter traja ta nepravilna malo dni ali pa tudi cele tedne.

Čeravno so vzroki te mlečne bolezni še nejasni, je vender gotovo, da majhni del modrega mleka okuži velike množine zdravega in da se kalí te bolezni po nečistih posodah naprej trosijo. Najnatančnejše snazhenje, čiščenje in izkuhovanje posod je neobhodno potrebno, kakor hitro se ta bolezen prikaže.

Priporočljivo zdravilo kravam ob priliki modrega mleka je: 30 do 60 grm. Glauberjeve soli, 1 žlico kimeljna ali janeža, pred vsem pa lahko prebavljivo hrano.

Mleko, od katerega nam je znano, da se zmordí, varuje se pred tem, da se mu takoj po molži dodá na vsak liter eno žlico pinjenega mleka. (Kmet.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Pariz, 7. julija. Zbornica odobrila je tientsinsko pogodbo.

London, 7. julija. V górenji zbornici razpravljajal je v obširnem govoru Salisbury afgansko in egiptovsko vprašanje ter naglašal, da je vlada pri prvem vprašanju omejena po obvezanostih prejšnjega kabineta. Med Anglijo in Rusijo vršijo se pogajanja, in vlada nadeja, da se bode afgansko vprašanje ugodno rešilo. Gledé egiptovskega vprašanja je dejal premier, da so velike ovire, vender je izrekel nadejo, da se bode mirno rešilo.

Pulj, 6. julija. Gospoda nadvojvoda Albrecht in Viljem pripeljala sta se ob 11. uri dopoldne po železnici tu sém, da se udeležita manévrov c. kr. eskadre dné 7. do 10. t. m. Vse tukajšnje ladije so bile okrašene z zastavami. Nadvojvoda Albrecht nastanil se bode na ladiji „Greif“, nadvojvoda Viljem pa na ladiji „Phantasie“.

Pariz, 6. julija. Depeše generala Coureya, katere je vojni minister Campenon začetkom današnje seje prečital v zbornici, pravijo, da so bili Anamitje odbiti ter da so izgubili 1200 do 1500 mōž. Francozje so izgubili 60 mōž; trdnjava, katera ima okolo 1000 topov, je po polnem v francoskih rokah.

Curih, 6. julija. Pri včerašnjem ljudskem glasovanju v kantonu Curih zavrгла se je zopetna upeljava smrtne kazni s 27577 proti 21377 glasovom.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 7. julija.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.60
„ „ „ srebro	83.45
Zlata renta	108.85
5% avstr. renta	99.35
Delnice národne banke	861.—
Kreditne delnice	285.90
London 10 lir sterling	124.35
20 frankovec	9.86
Cekini c. kr.	5.89
100 drž. mark	61.05

Uradni glasnik

z dné 6. julija.

Eks. zemlj. dražbe: Na Brdu posestvo Jan. Lenčka iz Ihana (3948 gld.) dné 18. jul. 20. avgusta in 19. sept. — V Metliki posestvo Štef. Jakšeta z Vrtac (250 gld.) dné 22. jul. 28. avg. in 19. septembra. — V Ljubljani 7. del hiše v Rožnih ulicah št. 31 Fel. Majerju (415 gld.) dné 20. jul. 24. avg. in 28. sept. — V Litiji zemljišča Jan. Pečarja (1052 gld.) dné 22. jul. 25. avg. in 25. sept. — V Metliki zemljišče Kat. Tomec iz Primosteka (364 gld.) dné 25. jul. 26. avg. in 25. sept.

Tujci.

Dné 5. julija.

Pri Maliči: Vitez pl. Brüll z rodbino iz Trsta. — Flaschner iz Eisenstadta. — Dr. pl. Vest iz Celovca.
Pri Slonu: Weiss iz Prago. — Lachner, trgovec, iz Budimpešte. — Rudolf, Stapp, Ther, Weinhard in Schmidt iz Ljubna. — Girardelli z rodbino iz Trsta. — Perussich, lesotrzec, z Reke. — Oste iz Vidma (Ital.). — Ferlati, med. zdravnik, iz Tržiča (Ital.).
Pri Tavčarji: Mroula, veleposestnik, iz Sv. Križa. — Žnidaršič, posestnik, iz Dobropolja. — Šubic, posestnik, iz Dutovelj.
Pri Bavarskem dvoru: Moro, poštar, iz St. Mohora. — Jochum, posestnik, iz St. Mohora. — Bader, graščak, iz Waldegga. — Lassnig, posestnik, iz Bodendorfa. — Jančič, posestnik, iz Zagorja.
Pri Južnem kolodvoru: Weiss z Dunaja. — Supan s sestro iz Kranja. — Traunik, posestnik, iz St. Vida. — Murnik, posestnik, iz Cirkna.
Pri Avstr. carji: Machler, tovarnar, z Dunaja. — Bock, tovarnar, iz Tržiča.

Umrli so:

Dné 5. julija. Amalija Grahek, hči uradnega sluga, 17½ l., Poljanski nasip št. 6, jetika.
Dné 6. junija. Alojzij Wieser, ključničarjev sin, 2 mes., Stari trg št. 19, griža. — Alojzij Gostič, sin paznika kaznilnice, 4 l., Streliške ulice št. 14, Morbus Brigh.

V civilni bolnici:

Dné 5. julija. Marija Valušnik, gostinja, 72 l., plućni edem. — Fran Šušteršič, delavec, 31 l., plućna tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
6. julija	7. zjutraj	736.02	17.2	jvzh. sl.	dež	37.00
	2. pop.	735.82	17.6	zpd. sl.	obl.	
	9. zvečer	736.15	16.6	bzv.	„	dež

V
Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni
se dobivajo:

Josipa Jurčiča Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat**. Cena 1 gld.
II. „ **Pripovedni spisi**: Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.
III. zvezek: **Pripovedni spisi**: Domen, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrbani Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.
IV. zvezek: **Pripovedni spisi**: Tiho-tapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 25

Ivan Lapajne v Krškem

30—24

je izdal sledeče knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje: Praktično metodiko, cena 80 kr., Prvi pouk 60 kr., Fiziko in kemijo 60 kr., Prirodopis 56 kr., Zemljepis 26 kr., Geometrijo 24 kr., Malo fiziko 23 kr., Domovinoslovje 20 kr., Pripovedi iz zgodovine Štajerske 6 kr., Opis krškega okr. glavarstva 30 kr., Zgodovino štajerskih Slovencev 1 gld. 20 kr. — Isti pisatelj ima v zalogi razne **pisanke in risanke**; mali slovenski zemljevid **kranjske dežele** z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški **zemljevid Avstrijsko-Ogerske**, cena 1 kr., in **zemljevid krškega okrajnega glavarstva**, cena 5 kr.

Moje takó priljubljeno, **ne prozorno**, ampak istinito vsebinsko, povsodi kot izborna priznana

univerzalno glicerín-milo

priporočam vsakemu kot najnežnejšo in zdravijo kože ugajajoče umivalno milo. Isto odpravlja pri daljši porabi vse pege, kožne izpuške, preveliko kožno rudečico in podeljuje isti sploh največjo nežnost in čisto belino; komad stane 10 kr., 14 in 20 kr. — Neobhodno potrebno za umivanje otrok. Samo pristno iz tovarne (49) 12—7

H. P. Beyschlag-a v Avgšpurku.

Jedina zaloga v Ljubljani pri

K. Karingerji Mestni trg št. 8.

Tržaška

komercialna banka

v
Trstu.

Tržaška komercialna banka vsprejemlje denarne uloge v avstrijskih bankovcih in državnih papirjih, kakor tudi v zlatnikih po dvajset frankov in se zaveže, kapital in obresti nazaj plačati v isti novčeni vrednosti. Ista eskomptuje tudi menice in daje preddatve (posojila) na javne vrednostne papirje in blago v gori omenjeni novčeni vrednosti.

Vse operacije izvršujejo se po pogojih, ki so časoma naznačeni v tržaskih lokalnih listih. (66) 36—6

Razno blago za pletenje in tkanje

dr. Gustav Jaegera

normalno perilo, nogovice, žoki, plavarske hlače, znojni telovniki, rokavice,

jopiči za gospé

ki se nosijo vrh obleke itd., v velikem izboru in po najnižjih cenah pri

C. J. Hamann-u

Mestni trg.

(52) 9

V založništvo našem izišla je na svitlo knjiga:

Saljivi Slovenec.

Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov.

Nabral

Anton Brezovnik

učitelj.

12 pol v 8. Mehko vezana stane 60 kr., franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.